

Söyleşi Mehmet Saraç

Bir dost olarak Akif Emre hakkında neler söylersiniz?

Akif Emre, hakkında söz söylemek, hüküm ifade etmek çok zor bir dost, bir ağabeydi. Onu tek kelime ile tavsif etmek istesem, vefatının ardından pek çok kişinin yaptığı gibi "istikamet" kelimesini kullanırdım. İnsanların rüzgârın önündeki yaprak misali oradan oraya savrulduğu bir vasatta Akif Abi bir istikamet timsali olarak tebarüz etti. Hayatı boyunca, maslahat, reel politik, vb. gerekçelerle dönmüş ve çürüten "İslamcılar"a inat, konumu değil, istikameti merkeze alan bir duruş sergiledi. Bu uğurda bedeller ödedi. Ödediği bedelleri kimseye fatura etmedi. Hatta, çoğu kimse yaşadığı zorlukları fark etmedi bile. Çünkü o, bir araya geldiğinizde oturup da sıkıntılarını konuşmazdı. Kendi sıkıntılarını konu etmese de sıkıntıya düşmüş dostlarına kayıtsız kalmazdı. Böyle zamanlarda boş umut pompalamak ya da yapamayacağı sözler vermek yerine, sahici bir dost olarak derdini paylaşmak için arardı. Bir de vefa konusu var tabii. Değer verdiği insanlar hakkında uluorta yapılan eleştirilerden hoşlanmadığını belli ederdi.

Bir de münevver olarak Akif Emre var tabii.

Konuşurken, özellikle de yazarken kullanacağı kelimeleri bir kuyumcu hassasiyeti ile seçerdi. Yaptığı tespitlerinin bazılarının kıymeti aradan zaman geçtikçe daha iyi anlaşılıyor. Şubat 2011'de Suriye'de kırdanmaların başladığı günlerdi. 2005'lerden beri aylık periyotlarda bir araya gelen okuma grubumuzda Suriye'de yaşanan olaylar gündeme geldi. Çok endişeli idi. Silahlı bir mücadeleye geleneği, tecrübesi olmayan Suriye İhvan'ının kalkışma için pek hevesli olmadığını, yapılan telkinler neticesinde böyle bir yola girecek olursa neticenin çok vahim olabileceğini söylemişti. Bu tespitin kıymeti bugün daha net anlaşılıyor. Birilerinin Arap Baharı üzerinden tatlı hülyalara daldığı bir dönemde onun yaptığı ikazlara burun kıvrıp, fazla karamsar bulanlar yanıldıklarını zaman içinde tecrübe ettiler. Bu tespitler siz deyin Müslüman feraseti, ben diyeyim meselelere vukufiyet ve analiz kabiliyetinin hasilasıydı.

Meseleleri, her şeyi yerle bir eden nobranlıkla değil, bir arkeolog misali en ince ayrıntıya kadar nüfuz eden dikkatiyle ele alırdı. Kimsenin adamı olmadı. Kalemimi kimseyi methetmek yada zemmetmek için kullanmadı. Konjonktüre göre gününbirlik değişen dost-düşmanları olmadı. Hiç demagoji yapmadı. "Mutlak Hakikat"ın peşindeydi.

Bir İslamcı olarak Akif Emre desek?

Akif Emre İttidali bir Müslümandı. Aşırılıklardan hoşlanmazdı. Uçlara çekmeye, itmeye çalışanlar başarısız kaldı. "Vasat Ümmet" dairesine dahil olma hedefi. Neredeyse kırk yılı bulan tanışık-

lığımız süresince onun öfkelenme de seviyesini düşürdüğüne asla şahit olmadım. Ömrünün son demlerinde bazı trollerin hakkında yaptıkları karalama kampanyaları konusunda tek kelime etmeye tenezzül etmedi. Din öğretisi bir elbise gibi durmazdı üzerinde. Dini hassasiyetleri konusunda tavizsizdi.

Dünyanın öbür ucunda da olsa, beş asır önce de yaşansa Müslümanların çektiği çileler onun zihnini meşgul ederdi. İtiraf edeyim İspanya'da 15. Yüzyılın sonunda yaşanan zulmün ardından dinini gizleyerek yaşayan Moriscolar'ı pek çoğumuz gibi ben de ondan öğrendim. Filistin, Balkan Müslümanları, Uzak Doğu'da yaşayan Arakan Müslümanları, Huiler (yani Çinli Müslümanlar) onun gündeminden hiç düşmedi.

Az önce bir okuma grubundan bahsettiniz. Biraz açar mısınız?

Çoğunluğu mühendislerden oluşan bir okuma grubumuz vardı. Hatırat ağırlıklı bir listemiz oldu. 19. ve 20. Yüzyıllarda yaşamış Türkiye ve Osmanlı coğrafyasının değişik bölgelerinden her renkten insanın hatıraları okundu. Hatırat okumak o dönemlere birinci elden tanıklar vasıtasıyla yapılan bir keşif gezisi gibi geliyor bana. Sığlaştıran tek yönlü okumaların aksine aynı dönemde yaşamış, farklı cenahlardan insanların olayları bazen taban tabana zıt farklı bakış açılarından değerlendirmeleri insanın ufkunu açıyor. Bir konuda objektif bir kanaate varabilmek için paralel okumalar yapmak lazım. I. Dünya Savaşı ardından patlayan Arap isyanlarını bir de isyancılar ağzından okumak gibi, mesela. Aksi halde aynı minvalde yazılmış şeyleri okuyup durmanın hiçbir faydası yok. Hemen birkaç isim sayalım da neyi kast ettiğim daha iyi anlaşılabilir. Avlonyalı Süreyya Bey'in Osmanlı Sonrası Arnavutluk, Kral Abdullah'ın Biz Osmanlıya Neden İsyan Ettik, Falih Rıfkı'nın Zeytindağı, vb. Bir de Cumhuriyet dönemine ait hatıratlarını okuduğumuz zevata örnekler vereyim: Sabattin Zaim, Kemal Kelleci, Oya Baydar-Melek Ulagay, Ali Ulvi Kurucu, Bayram Bozyel... Bu isimlerin bir arada zikredilmesi bile ilginç. Akif Emre okunmaya değer bulunduğu bu kitapları önerir, kitap okunur, gruptan bir arkadaşın evinde yapılan oturumda birimiz tarafından özetlenip, üzerinde müzakere yapılırdı. Müzakere esnasında Akif Abi bazen pek de dikkat etmediğimiz ayrıntılara dikkat çekerdi. Ama hiçbir zaman bir öğretmen, hoca, lider tavırlı olmadı. Bizden bir adım önde idi, o kadar. Son buluşmamız onun evinde olmuştu. Kurucusu olduğu Haberiyat sitesinin yayına başladığı 8 Mayıs 2017 akşamı idi. Tebrik için "mahalle"den aramayan, öbür "mahalle"den arayanlardan bahsetti. "Bizim Mahalle"den isim vermedi. Haliyle kimler olduğunu tahmin etsek de, kimlere kırgın olduğunu onun ağzından işitmedik. Kim bilir, cennazesinde ön safta yer kapmaya çalışan "dost"larıydı, kast ettikleri.